

25. juli 2005 J.nr. 2655 al/kr

☎ 33145949 📧 35 e-mail al@akf.dk

Working Paper

Forbrugerbeskyttelse og forsyningspligtselskaber

Anders Larsen

Kristine Bang Nielsen

Olaf Rieper

Indhold

Forord	1
1. Kontekst og baggrund	2
2. Forbrugerbeskyttelse	3
3. Virkemidlet	4
4. Outcomeanalyse	5
4.1 Udviklingen i antallet af forsyningspligtselskaber fra 2000 til 2004 samt udvikling i markedsandel	5
4.2 Forsyningspligtselskabernes elpriser	7
4.2.1 Sammenligning af forsyningspligtselskabernes elpriser med børpris fra 2000 til 2004	7
4.2.2 Forsyningspligtselskabernes konkurrencedygtighed	8
4.3 Forbrugerskift mellem selskaberne	9
4.4 Gennemgang af sager fra Energitilsynet	11
5. Konklusion og perspektivering	12
5.1 Antal forsyningspligtselskaber, markedsandel og elpriser	12
5.2 Perspektivering	13
Litteratur.....	15
Bilag A Oversigt over forsyningspligtselskaber 1999-2005	16
Bilag B Prissammenligning på elpristavlen.....	25
Bilag C Casenotater.....	27
Noter	32

Forord

Dette working paper er ét ud af en serie af følgende:

- Virkemidler i den danske elreform: Foreløbige antagelser om sammenhænge mellem kontekst, mekanismer og resultater (outcome) af Anders Larsen, Jesper Munksgaard , Ole Jess Olsen, Lene Holm Pedersen, Olaf Rieper og Eva Moll Sørensen
- Konkurrence i den danske elreform af Ole Jess Olsen
- Unbundling (organisationsadskillelse) i den danske elreform af Ole Jess Olsen
- Indtægtsrammeregulering i den danske elreform af Eva Moll Sørensen
- Obligation to buy and to subsidize green electricity af Jesper Munksgaard og Marianne Schiöppffe

De fem “working papers” er en del af resultaterne fra projektet om teoribaseret evaluering af den danske elreform og danner grundlag for en række artikler til internationale tidsskrifter, som vil blive udarbejdet i efteråret 2005.

Projektet gennemføres med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Projektets medarbejdere er:

Anders Larsen (vicedirektør, akf)

Jesper Munksgaard (docent, akf)

Kristine Bang Nielsen (studentermedarbejder, akf)

Ole Jess Olsen (professor, RUC)

Lene Holm Pedersen (lektor, Institut for Statsvidenskab, KU)

Olaf Rieper (forskningsleder, akf)

Marianne Schiöppffe (studentermedarbejder, akf)

Eva Moll Sørensen (studentermedarbejder, akf)

Olaf Rieper
August 2005

1. Kontekst og baggrund

Forbrugerbeskyttelse i elsektoren

Forbrugerbeskyttelse i elsektoren vil i dette working paper omfatte dels forbrugernes indflydelse gennem andelsselskaber, forbrugernes repræsentation i selskabernes bestyrelse og så den forbrugerbeskyttelse, der sker gennem de såkaldte forsyningspligtselskabernes. Disse har til opgave at levere el til forbrugere, der ikke ønsker eller ikke kan benytte markedet.

Sikring af fortsat forbrugerindflydelse gennem forbrugere i forbindelse med køb af el indgik som et centralt tema i debatten op til vedtagelsen af elreformen i 1999 og står også centralt i lovgivningen (L 452 af 10/6 2003, se også Mortensen (2004)). Forbrugerindflydelse gennem direkte eller indirekte repræsentation i bestyrelser var obligatorisk for både netselskaber og forsyningspligtselskaber. I netselskaberne blev der i elreformen krævet et flertal af forbrugerrepræsentanter i ledelsen, mens der i forsyningspligtselskaberne kræves mindst en tredjedel forbrugerrepræsentanter i ledelsen.

Forbrugerindflydelsen kan dog gradbøjes: i andelsselskaber er forbrugerrepræsentanterne direkte repræsenteret som ejere af selskaberne, mens de i de kommunale selskaber er repræsenteret – meget indirekte – via valg til kommunalbestyrelsen¹. I et konkurrenceperspektiv ses det frie leverandørvalg ofte som en ny kilde til forbrugerindflydelse. Det frie leverandørvalg kan da også betragtes som en form for forbrugerindflydelse, hvis man fortolker ordet meget bredt. De færreste vil imidlertid kalde det forbrugerindflydelse, når de vælger mellem Netto og Superbrugsen, når de køber ind. Denne form for forbrugerindflydelse er derfor ikke behandlet i dette working paper.

I elreformens første tre år var de små forbrugere bundet til deres elselskab. De kunne altså ikke beskytte sig selv mod at blive udnyttet af et monopol ved at skifte leverandør. Derfor oprettede man de såkaldte forsyningspligtselskaber. Eller rettere, de tidligere distributionsselskaber adskilte sig i mindst to (typisk flere) selskaber, et netselskab og et forsyningspligtselskab (jf. notat om unbundling (Olsen, 2005)). Organisatorisk var både netselskabet og forsyningspligtselskabet rundet af andelstanken. Således skulle hhv. et flertal og 33% af bestyrelsesmedlemmerne til hhv. netselskabet og forsyningspligtselskabet vælges af forbrugerne i forsyningsområdet. Set i et historisk institutionelt perspektiv blev andelstanken ført videre i disse to selskabsformer. Forsyningspligtselskabet skulle så forsyne monopolkunder med el. Disse selskaber skal have bevilling, og deres priser og leveringsvilkår reguleres af Energitilsynet. Ud over i et rationelt perspektiv (som redskab for forbrugerbeskyttelsen) kan forsyningspligtselskaber således også ses som en videreførelse af andelsselskaberne og andelstanken (Olsen og Skytte, 2002).

Det er et særpræg for dansk økonomi, at andelsselskaber har spillet og fortsat spiller en stor rolle. Hovedparten af andelsselskaber inden for forsyning (el, vand og varme) har relativt få ansatte, mens andelsselskaber på mejeri- og slagteriområdet er relativt store (Det Økonomisk Råd og Formandskabet, 1999). Andelsselskaber og kommunale forsyningselskaber har været stærkt forankret i den danske elsektor og blev også forsøgt videreført i elreformen. Hovedtanken er, at andelsselskaber først og fremmest har til formål at opfylde ejernes, andelshavernes, behov for afsætning eller forsyning. Andelshaverne deltager derfor i driften enten som leverandører til selskabet eller som aftagere af selskabets produkter eller tjenesteydelser. Andelshaverne er derfor tilskyndet til at følge med i selskabets udvikling og overvåge ledelsen. Selskabernes betydning for andelshavernes økonomi er imidlertid meget forskellig (Det Økonomisk Råd, 1999). For eldistributionens vedkommende er den økonomiske betydning for andelshavere i dag ganske lille.

Man forventede, at forsyningspligtselskaberne ville komme under stærkt pres for at holde omkostninger og priser nede og dermed fremme forbrugerinteresser, da forbrugerne trinvis fik ret til frit at skifte leverandør: Forbrugere med et årligt forbrug på 10 GWh eller derover den 1. april 2000, forbrugere med et årligt forbrug over 1 GWh fra den 1. januar 2001 og alle forbrugere fra den 1. januar 2003 (en husholdning bruger cirka 0,4 GWh) (L 452 af 10/6 2003 § 7). For de rene handelsselskabers vedkommende overlades det da også til konkurrencen at sikre lave forbrugerpriser (Olsen, 2005).

Regulering af forsyningspligtselskaberne og deres ejerforhold har tiltrukket sig meget fokus, og måske mere fokus, end de "fortjener" i forhold til andre elementer i reformen. For eksempel er reguleringen af forsyningspligtselskaber ændret hvert år. Forsyningspligtselskaber var den eneste organisation, der både skulle reguleres ex ante og ex post. Forsyningspligtselskaber skulle inden (dvs. ex ante) et regnskabsår have godkendt deres priser. Og når "året så var gået", skulle det realiserede regnskab og de realiserede priser godkendes efterfølgende. Energitilsynets regulering er i vid udstrækning blevet anket til Energiklagenævnet.

2. Forbrugerbeskyttelse

I elforsyningslovens formålsparagraf indgår, at et af lovens formål er "at sikre forbrugerne adgang til billig elektricitet og fortsat give forbrugerne indflydelse på forvaltningen af sektorens værdier" (L 452 10/6 2003 §1). Vi vil i dette delprojekt se på det første spørgsmål, altså om forsyningspligtselskaberne har medvirket til at sikre brugerne adgang til billig elektricitet. Brugere er i denne sammenhæng primært de private husholdninger, men også som vi skal se (afsnit 4.1) i vid udstrækning mindre virksomheder.

Forsyningspligtselskaber integrerer forbrugerbeskyttelse ved hjælp af statslig regulering (beskyttelse af informationssvage forbrugere), forbrugerbeskyttelse ved forbrugereje og forbrugerbeskyttelse ved krav om forbrugernes repræsentation i selskabernes bestyrelser.

Ifølge bekendtgørelse af lov om elforsyning (20. april 2005) fastslås om et selskab med forsyningspligt²:

§ 34. En virksomhed med forsyningspligt skal i bevillingsområdet tilbyde levering af elektricitet til forbrugere, som ikke gør brug af muligheden for valg af anden leverandør, eller hvis leveringsaftale med en anden leverandør er ophørt.

Om forbrugerrepræsentation i netselskaber fastslås:

§ 40. Mindst to medlemmer af en netvirksomheds bestyrelse skal enten direkte eller via et repræsentantskab vælges af forbrugerne i netvirksomhedens forsyningsområde.

I bemærkningerne til lovforslaget nævnes, at bestemmelsen (i § 40) ændres i forhold til den tidligere bestemmelse fra en bestemmende forbrugerindflydelse til en forbrugerrepræsentation. Argumentet er, at "der med ophævelse af kapitalbindingerne og den ny prisregulering der ikke længere er behov for, at forbrugerne har bestemmende indflydelse i netvirksomhederne".

Det er værd at være opmærksom på, at beskyttelse af forbrugerne mod udnyttelse fra monopoler og beskyttelse af forbrugernes ejendom og brugernes demokratiske rettigheder i forhold til elsektoren er vævet sammen i de politiske debatter.

Notatet afgrænses i det følgende til beskyttelse af brugerne mod monopoludnyttelse. Vores fokus er altså hverken sikring af forbrugernes ejendom eller sikring af forbrugerdemokrati.

3. Virkemidlet

Forsyningselskaberne blev etableret i januar 2000 ud fra de gamle distributionsselskaber. Siden er der sket en koncentration, således at der er færre i dag. 1. januar 2000 var der 84, 1. januar 2001 var der 51, og 1. januar 2005 er der 37 selskaber.

Reguleringen af forsyningspligtselskaberne består af:

a. En generel prisregulering baseret på, at forsyningspligtselskaber skal have dækket deres rimelige omkostninger, dvs. grundlæggende en hvile i sig selv-tænkning. I perioden 2001 til 2004 var der tale om både en ex ante og ex post regulering; men først og fremmest en ex post. Et fælles-træk i perioden har været, at forsyningspligtselskaber skal anmelde priser og betingelser ex ante, og at der ex post blev foretaget en priskontrol, der dels beroede på sammenligning selskaberne imellem og dels på konkrete vurderinger, jf. b. nedenfor.

b. Et ad hoc-tilsyn med, om forsyningspligtselskaber ”opførte sig” korrekt på markedet, fx ved at afsøge markedet for det billigste tilbud og ikke ”bare” køber hos det koncernforbundne handels-selskab. Alle forsyningspligtselskaber har nemlig enten i direkte (organisatorisk og økonomisk) forstand eller mere indirekte gennem historiske samarbejder forbindelse til et elhandelsselskab. Dette gør, at de kan bruge disses ekspertise til at købe el på rimelige vilkår. Men det giver samtidigt muligheder for, at handelsselskabet tager sig det godt betalt. Tilsynet hermed varetages af Energitilsynet og foregår ved konkret gennemgang af aftaler og regnskaber.

c. Elloven indeholder også særlige krav til selskabernes organisation om brugerdeltagelse i bestyrelserne. Efter januar 2003, hvor alle forbrugere har tredjepartsadgang, er disse selskaber fortsat og er stort set enerådende for husholdningskunder, ligesom de stadig har en del af markedet for større kunder.

Vi har således at gøre med tre virkemidler:

a. Ex ante og ex post prisregulering fra Energitilsynet. Påvirkningen finder sted ved forskrifter og efterfølgende kontrol.

b. Ad hoc-tilsyn med forsyningspligtselskabers markedsadfærd

c. Brugerrepræsentation i selskabernes bestyrelser, som antages at sikre elkundernes indflydelse på selskabernes drift og strategi. En antagelse, der naturligvis er stærkere, hvis der er tale om egentligt brugerejede selskaber.

Ræsonnementet bag virkemidlerne til forbrugerbeskyttelse synes at være, at for at beskytte de små (og svage) forbrugere (overvejende husholdningerne) mod udnyttelse fra monopoler defineres i elreformen en selskabstype, som ikke fungerer på markedsvilkår, de såkaldte forsyningspligtselskaber. Disse skulle levere til de kunder, der indtil 1. januar 2003 ikke havde frit leverandørvalg. Efter januar 2003 er de tænkt som en beskyttelse mod uønskede sideeffekter af markedsmekanismen, som fx diskriminering til ulempe for kunder, der ikke ønsker at (eller ikke kan) bruge markedet. Forsyningspligtselskaberne kan også beskytte dårlige betalere og de geografisk afsidesliggende forbrugere. I forhold til andre lande og andre typer af ”offentlig” forsyning (fx vand) er dette problem ikke så stort i Danmark. På den anden side afspejler behovet for at etablere særlige

selskaber, at der til varen elektricitet knytter sig en politisk interesse, der rækker ud over interessen for almindelige markedsomsatte goder (Autton, 1986).

For bl.a. at overvåge, at forsyningspligtselskaber handler i forbrugernes interesser (gunstige priser, forsyningssikkerhed etc.), etablerer elreformen et reguleringsorgan, Energitilsynet, der har til hovedopgave i forhold til forsyningspligtselskaber, at prisregulere forsyningspligtselskaber ved forskrifter og efterfølgende kontrol og ad hoc-tilsyn. Virkemidlet består således i Energitilsynet og de to nævnte virkemidler. Herudover er brugerne sikret repræsentation i forsyningspligtselskabers bestyrelser og har derved formel indflydelse på selskabernes strategi og drift, hvilket formodes at give dem en slags selvbeskyttelse.

De organisatoriske og reguleringsmæssige bindinger blev efterhånden opfattet som noget snærende af branchen og administrativt byrdefulde for Energitilsynet. Ved ”energiforliget” fra 29. marts 2004 ændredes reguleringen. Forliget blev udmøntet i lov nr. 494 og 495 af 9. juni 2004. Energitilsynet har søgt at implementere prisreguleringen som: ”en børspris + administration + profiltillæg”, også kaldet pool-price-pass-through³. Denne regulering er ny i sin tankegang. Den bygger ikke på selskabernes omkostninger, men på Nord Pool-prisen⁴. Med udgangspunkt i denne udmelder Energitilsynet for hvert kvartal nogle maksimumpriser, som forsyningspligtselskaberne skal holde sig under.

4. Outcomeanalyse

I outcomeanalysen ønsker vi at afdække udviklingen og den aktuelle situation for forsyningspligtselskaberne. Fokus vil være på, hvordan forsyningspligtselskaberne har klaret sig i konkurrencen med handelsselskaberne siden 2000. Analysen er opdelt i følgende underspørgsmål: I afsnit 4.1 antallet af forsyningspligtselskaber og deres markedsandel, 4.2 forsyningspligtselskabernes priser sammenlignet med børsens, 4.3. forbrugerskift mellem selskaberne, dvs. et spørgsmål om, hvorvidt forbrugerne udnytter markedet, eller om de bliver hos deres forsyningspligtselskab og afsnit 4.4 gennemgang af sager, hvor Energitilsynet ikke har villet godkende forsyningspligtselskabernes omkostninger.

4.1. Udviklingen i antallet af forsyningspligtselskaber fra 2000 til 2004 samt udvikling i markedsandel

Udviklingen i antallet af forsyningspligtselskaber vil sige noget om, hvorvidt forsyningspligtselskaberne er en levedygtig konstruktion. Forventningen blandt fagøkonomerne var fra starten, at forsyningspligtselskaberne ikke umiddelbart efter den fulde markedsåbning 1. januar 2003 ville være levedygtige. Forventningen var, at de ville blive udkonkurreret af handelsselskaberne i takt med, at elkunderne ”løbende” og senest 1. januar 2003 fik markedsadgang. Det har imidlertid vist sig, at selskaberne har klaret sig. Tabel 1 viser udviklingen i antallet af forsyningspligtselskaber fra 2000 til 2005.

Tabel 1: Antallet af forsyningspligtselskaber 2000-2005

Dato	Antal forsyningspligtselskaber
01-01-2000	84
01-01-2001	62
01-01-2002	58
01-01-2003	51
01-01-2004	45
01-01-2005	37

Kilde: Energitilsynet.

Antallet af forsyningspligtselskaber er blevet mere end halveret fra 2000 til 2005. Grunden til faldet i antallet i denne periode er, at større selskaber som HHE forsyning A/S, Scan Energi Elsalg A/S, Energi Fyn forsyningspligt A/S og SEAS Strømmens elforsyning får lagt en række mindre selskaber ind under sig. Generelt gælder det således, at faldet i antallet af selskaber skal ses som et udtryk for en centralisering. I bilag A ses en oversigt over de eksisterende forsyningspligtselskaber. Her kan også ses, hvornår hvilke forsyningspligtselskaber er overgået til de eksisterende selskaber.

Forsyningspligtselskabernes rolle kan også diskuteres i forhold til deres del af det samlede elmarked. Tabel 2 viser, hvor stor en del af den samlede eldistribution, forsyningspligtselskaberne står for.

Tabel 2: Forsyningspligtselskabernes markedsandel

År	Markedsel i alt i GWh *		Forsyningspligtselskabers markedsel i alt GWh		Forsyningspligtselskabers markedsandel i %	
	Vest	Øst	Vest	Øst	Vest	Øst
2000	12.629	11.117				
2001	11.419	10.481	7.179**	7.016**	62,9	66,9
2002	11.847	9.959	6.635	7.155	56,0	71,8
2003	12.079	10.202	5.882	6.582	48,7	64,5
2004	12.068	9.979	-	-	-	-

Kilde: Dansk Energi og Elkraft System.

* For at finde markedsel er den prioriterede produktion fratrukket den samlede eldistribution.

** Dansk Supermarkeds Forsyningsdistribution på 98,1 GWh er delt ud på vest og øst i forholdet 49,6 GWh fra vest og 48,5 GWh fra øst, svarende til fordelingen på hhv. 50,6% og 49,4% som vest og øst udgør af den samlede eldistribution. Kilde: Energitilsynet.

Fra 2001 til 2003 havde forsyningspligtselskaberne en markedsandel i vest mellem 48 og 62%, mens de i øst havde mellem 64 og 71%. Der er således langtfra tale om, at handelsselskaberne i denne periode har overtaget markedet. I øst er andelen større og mere stabil end i vest, hvilket er interessant og kan have flere årsager. Én mulighed er, at befolkningen i Vestdanmark afsøger markedet mere for billige elpriser og dermed har fundet grund til at skifte fra et forsyningspligtselskab til et handelsselskab. Forskellen mellem ”eladfærd øst og vest” er kendt, men aldrig rigtig udforsket, for en kort refleksion herover (se Larsen og Pedersen, 2002).

Den 1. januar 2003 fik alle forbrugere adgang til det frie valg af elleverandør. Dette har især sat sit aftryk på forsyningspligtselskabernes markedsandel i Vestdanmark, der er faldet fra 56% i 2002 til 48% i 2003. Dog er det vanskeligt ud fra markedsandelen at forklare entydigt, hvorvidt det er det frie leverandørvalg, der gør, at forsyningspligtselskabernes markedsandel falder i nævnte periode. Fra 2001 til 2002 falder markedsandelen i vest således relativt ligeså meget som fra

2002 til 2003.

Vi ved, at husstande aftager ca. 1/3 af den samlede markedsel, mens 2/3 aftages af virksomheder (i 2004 var husstandsforbruget 29,7% af det samlede forbrug ifølge Dansk Energi⁵). Hvis det antages, at alle husholdninger stadig får el gennem forsyningspligtselskaberne, udgør husholdningerne således ca. 30% af den samlede markedsel. I og med, at forsyningspligtselskaberne står for 50-70% af den samlede markedsel, vil der være 20-40% af ”virksomhederne”, der køber el af forsyningspligtselskaberne. Dette er overraskende. Forsyningspligtselskaber er nemlig i første række etableret af hensyn til husholdningskunder. I elforsyningsloven omtales dog typisk lavspændingskunder, hvilket omfatter husholdninger, men også mange mindre virksomheder.

Forsyningspligtselskaberne står således fortsat for en meget stor del af den samlede eldistribution stik mod forventningerne. I det følgende vil det derfor være relevant at se på, hvorvidt forsyningspligtselskaberne er konkurrencedygtige på elprisen i forhold til handelsselskaberne.

4.2. Forsyningspligtselskabernes elpriser

I de følgende to korte afsnit sammenlignes forsyningspligtselskabernes elpriser med udviklingen i børsprisen og med handelsselskabernes priser.

4.2.1. Sammenligning af forsyningspligtselskabernes elpriser med børspris fra 2000 til 2004

En måde at finde en forklaring på forsyningspligtselskabernes fortsatte store kundeandel er at undersøge udviklingen i deres elpriser. I tabel 3 ses forsyningspligtselskabernes gennemsnitlige elpris i øre pr. kWh for hhv. husstande med et årligt forbrug på 4.000 kWh og virksomheder med et årligt forbrug på 100.000 kWh i årene 2001 til 2004.

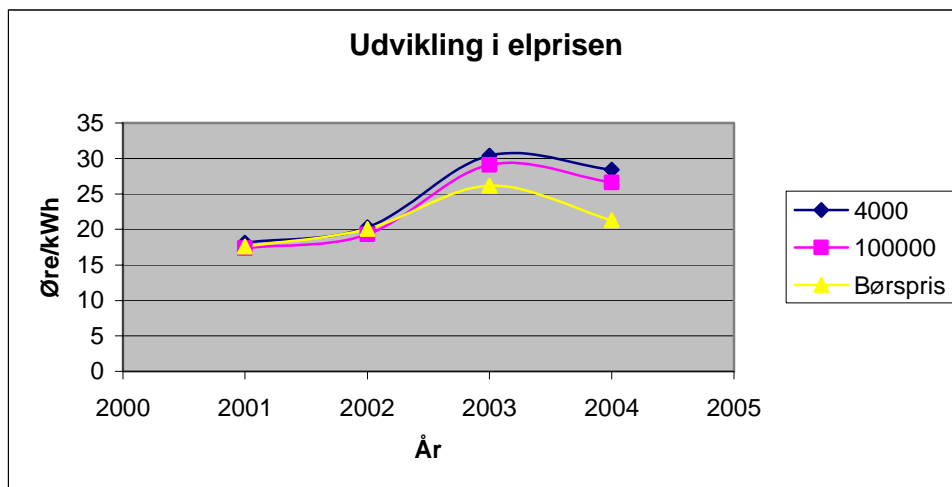
Tabel 3: Gennemsnitlig elpris i øre/kWh i forsyningspligtselskaber

År	4.000 kWh/år	100.000 kWh/år
2001	18,11	17,38
2002	20,31	19,31
2003	30,42	29,09
2004	28,41	26,64

Kilde: Prisoversigt, Dansk Energi.

I tabellen ses, at der ikke er store afvigelser mellem priserne for husstande med et forbrug på 4.000 kWh/år og virksomheder med et forbrug på 100.000 kWh. Der kan for begge forbrugstypers vedkommende iagttages en stigning i elprisen fra 2001 til 2003, hvor prisen topper. Den største stigning ses fra 2002 til 2003, hvor elprisen stiger med ca. 10 øre pr. kWh. Fra 2003 til 2004 falder elprisen en smule for både husstande og virksomheder. Denne udvikling er yderligere illustreret i figur 1, hvor priserne sammenlignes med børsprisen.

Figur 1: Udvikling i elprisen for husstande og virksomheder samt gennemsnitlig børspris

Kilde: Elkraft System.

Det viser sig således, at forsyningspligtselskabernes priser ligesom børsprisen har været stigende fra 2001 til 2003, hvorefter der er et lille fald. Det ligger uden for rammerne af dette notat at analysere hvorfor forsyningspligtselskabernes priser ikke følger børsprisen "helt" parallelt. Der er således en generel stigning i markedsprisen på el, hvilket indikerer, at elreformen ikke alene er skyld i prisstigningen.

Prisudviklingen på det nordiske elmarked er først og fremmest påvirket af nedbøren i Norge og Sverige. Således var elprisen historisk lav midt i 1990'erne. I 1990 og i 2000 var prisen nogenlunde ens, se Energitilsynets elprisstatistik (<http://energi.forbrug.dk/1/elprisstatistik/>).

I følgende afsnit vil vi undersøge forsyningspligtselskabernes konkurrencedygtighed i forhold til handelsselskaberne.

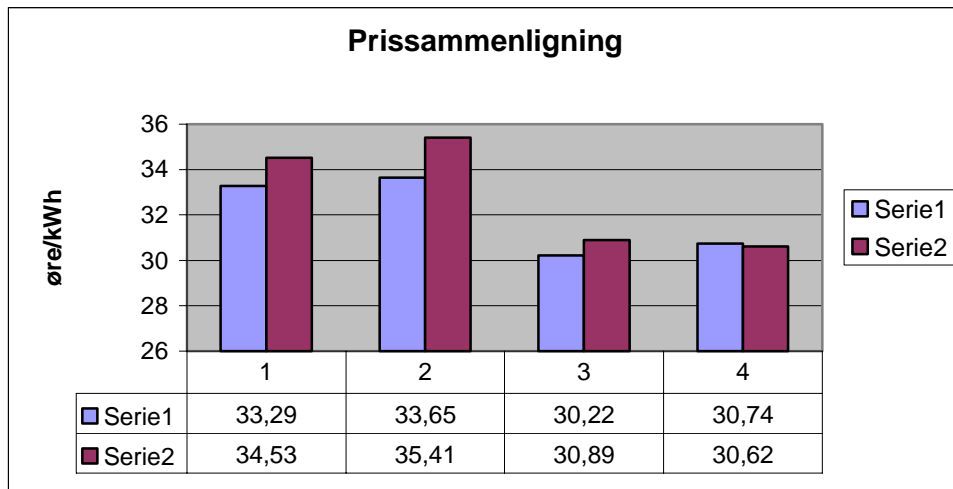
4.2.2. Forsyningspligtselskabernes konkurrencedygtighed

I dette afsnit har vi valgt ved hjælp af prissammenligninger for forskellige forbrugertyper at vurdere, hvorvidt forsyningspligtselskaberne er konkurrencedygtige på elprisen her og nu. ELFOR har lavet en brugervenlig test til sammenligning af elpriser hos givne selskaber inden for geografiske områder på hjemmesiden www.elpristavlen.dk.

Vi har foretaget prissammenligninger for både handelsselskaber og forsyningspligtselskaber i henholdsvis Vest- og Østdanmark, dels for husholdninger med et årligt elforbrug på 4.000 kWh og dels for virksomheder med et forbrug på 100.000 kWh. Vi har valgt at se på den faste pris for 1. kvartal 2005. Ved indtastning af de forskellige forhold – "Fast pris 1. kvartal 2005", "Vest" og årsforbrug "4000 kWh" – får vi præsenteret, hvilken total mængde selskaber der kan tilbyde el og til hvilken pris. I bilag B kan resultaterne af prissammenligningerne iagttages.

I alle fire prissammenligninger præsenteres et forsyningspligtselskab som det billigste. I tre ud af fire tilfælde er der endda mindst to forsyningspligtselskaber, der kan tilbyde en billigere pris end det billigste handelsselskab. I figur 2 ses de gennemsnitlige priser for henholdsvis forsyningspligtselskaberne og handelsselskaberne i de fire sammenligninger.

Figur 2: Prissammenligninger af gennemsnitlige priser for hhv. forsyningspligtselskaber og handelsselskaber

Kilde: www.elpristavlen.dk

Serie 1: Forsyningspligtselskaber

Serie 2: Handelsselskaber

1: Østdanmark, 4.000 kWh

2: Vestdanmark, 4.000 kWh

3: Østdanmark, 100.000 kWh

4: Vestdanmark, 100.000 kWh

De to første sammenligninger gælder for husstande med et årligt elforbrug på 4.000 kWh. Her er det interessant at se, at prisen gennemsnitligt er lavest hos forsyningspligtselskaberne. Elprisen i sig selv bør således ikke være motivation for den enkelte forbruger til at skifte til handelsselskaberne som leverandør. Dog skal det nævnes, at forbrugerne ikke selv kan vælge forsyningspligtselskab, hvorfor det for nogle forbrugeres vedkommende (de der er tilknyttet et ”dyrt” forsyningspligtselskab) stadig kan være en fordel at skifte til et handelsselskab.

Konklusionen på prissammenligningerne er, at forsyningspligtselskaberne i vid udstrækning er konkurrencedygtige. I alle fire prissammenligninger kan et forsyningspligtselskab tilbyde en bedre pris end handelsselskaberne, mens den gennemsnitlige pris for samtlige udbydere af el i tre ud af fire tilfælde er lavest hos forsyningspligtselskaberne. Ud over at den enkelte husstand med fordel kan forblive hos sit forsyningspligtselskab frem for at skifte, viser prissammenligningen samtidig, at også de mindre virksomheder med et årligt forbrug på 100.000 kWh har grund til at forblive ved forsyningspligtselskabet. I det følgende afsnit vil vi se nærmere på de forbrugerskift, der har været, siden det frie valg trådte i kraft 1.1.2003.

4.3. Forbrugerskift mellem selskaberne

Yderligere en indikation med hensyn til, hvordan forsyningspligtselskaberne virker, kan man finde ved at se på antallet af skift. Hvis husholdningerne bruger markedet meget, indikerer det, at det er markedsløsningen, forbrugerne anvender for at sikre sig mod monopoludnyttelse. Hvis omvendt forbrugerne ikke bruger markedet, antyder det, at beskyttelsen må realiseres via monopolreguleringen af forsyningspligtselskaber. Antallet af skift er opgjort af ELFOR.

Tabel 4: Antal leverandørskift blandt husholdninger (skabelonkunder) 2003 og 2004

År	Vest	Øst	I alt
	Procent af kunder		
2003	1,5	3,1	2,2
2004	1,0	1,0	1,0

Kilde: ELFOR <http://www.danskeenergi.dk/WebTech/statistik.nsf/>

Det ses, at der er tale om et helt forsvindende antal skift og endda endnu færre kunder, fordi nogle er flyttet flere gange. Og antallet af skift er endda (skal man tro statistikken) faldet efter markedsåbningen fra i gennemsnit 2,2% til 1,0% af kunderne. Der er ikke noget godt teoretisk svar på, hvor mange skift der skal til, for at markedet fungerer. Men 1% er meget få, hvortil kommer, at en del af disse er inden for koncernforbundne selskaber. Disse skift kan således være drevet lige så meget af selskaberne som af forbrugerne⁶. Omvendt matcher det lille antal skift jo fint med, at forbrugerne generelt intet har at vinde, jf. afsnit 4.2.

Det gør en stor forskel, om det lave antal skift i tabel 4 er udtryk for a) velinformede husholdninger kender til mulighederne og vælger økonomisk rationelt, at de ikke (evt. mod en beskedent besparelse) vil skifte leverandør, eller b) forbrugerne er ikke tilstrækkeligt informerede og ville skifte mere, hvis de var.

Sammenholder man Thøgersen (2005) med Aalund (2005) taler noget for, at der er tale om velinformede husholdninger, der indtil videre har valgt ikke at benytte markedet.

Thøgersen (2005) sonderer mellem fire typer af købsadfærd, jf. figur 3.

Figur 3: Fire typer købsadfærd

	Høj involvering	Lav involvering
Væsentlige forskelle mellem produkter	Kompleks købsadfærd	Variationssøgende købsadfærd
Få forskelle mellem produkter	Dissonansreducerende købsadfærd	Vanebetinget købsadfærd

Kilde: (Assael, 1987).

Fordi husholdningernes elkøb

- er et afledt forbrug,
 - er en nødvendighedsvarer, der konsumeres privat,
 - har en lav andel af husholdningernes budget, og
 - lav personlig relevans (involvering), så længe ”det” fungerer,
- karakteriserer Thøgersen husholdningernes elkøb som ”vanebetinget”.

I Aalund (2005) vises bl.a. på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse, hvor stor en andel af husholdningerne der har kendskab til mulighederne for at skifte elleverandør. Af det såkaldte privatmarked ved 63% af respondenter, at det er muligt. De 63% er fordelt med 66% i ejerboliger og 57% i lejeboliger.

På denne baggrund er det vel rimeligt at konkludere at husholdningerne i meget vid udstrækning kender til mulighederne for at skifte leverandør, men de gør det ikke, hvilket matcher meget godt med den af Thøgersen forudsatte ”vanebetingede købsadfærd”.

4.4. Gennemgang af sager fra Energitilsynet

I det følgende vil vi beskrive forsyningspligtselskabernes adfærd og CMO⁷ i reguleringen med udgangspunkt i to udvalgte sager som cases. Energitilsynet har ved revision af forsyningspligtselskabernes indkøb og relationer til koncernforbundne handelsselskaber rejst en række sager, hvor forsyningspligtselskaberne (efter Energitilsynets opfattelse) ikke har handlet korrekt ifølge markedsvilkår. Disse sager kan således ses som en indikation på forsyningspligtselskabernes faktiske incitamenter i forhold til brugerbeskyttelse.

Pr. 22. november 2004 har Energitilsynet prisgodkendt 27 ud af 40 forsyningspligtselskaber for 2002. Dette svarer til 68%. Af de 13 selskaber, der ikke er blevet godkendt, har vi udvalgt to sager, der vil blive skitseret i det følgende. Casenotaterne kan ses i bilag C.

Case 1: Sag af 28. juni 2004: Energi Nord Forsyning A/S

Den første sag, vi har valgt at se på, er blevet afgjort 28. juni 2004 og omhandler forsyningspligtselskabet Energi Nord Forsyning A/S (ENF). Sagen er opstået, idet Energitilsynet vurderer, at ENF ikke har handlet med el på markedsvilkår. ENF har haft Energi Nord Handel A/S som mellemhandlerselskab mellem dem selv og Energi Danmark Disam. Problemet er, at Energi Nord Handel A/S ikke bidrager med nogen betydningsfuld merværdi og derfor synes overflødig som mellemhandler. ENF har således (efter Energitilsynets opfattelse) handlet uhensigtsmæssigt med det resultat, at kundernes elpriser har været urimeligt høje.

Sagens udfald er, at ENF fremover skal dokumentere at have afsøgt markedet for mulige alternative elleverandører, samt at ENFs salgspriser til kunderne skal nedsættes.

Case 2: Sag af 27. september 2004 om Nesa Forsyning A/S

Den anden sag, vi vil behandle her, har stor lighed med førnævnte sag. Den er blevet afgjort d. 27. september 2004 og omhandler Nesa Forsyning A/S. Energitilsynet vurderer, at Nesa Forsyning A/S's elindkøbsaftale for 2002 med det koncernforbundne handelsselskab var dyrere, end hvad markedsvilkårene tilsagde. Energitilsynet mener således, at Nesa Forsyning A/S ved at have afsøgt markedet for alternative elleverandører kunne have opnået lavere priser.

På samme vis som i foregående case bliver sagens resultat, at Nesa Forsyning A/S skal dokumentere en afsøgning af markedet samt nedsætte salgspriserne til kunderne.

Diskussion

Lignende sager fra Energitilsynet er d. 11. marts 2005 blevet stadfæstet i Energiklagenævnet.

Sagerne kan som nævnt ses som en indikation på forsyningspligtselskabernes faktiske incitamenter i forhold til brugerbeskyttelse. I de nævnte sager har forsyningspligtselskaberne således ikke levet op til deres forpligtelse til at beskytte forbrugernes adgang til rimelige elpriser. Forsyningspligtselskaberne har bl.a. på grund af tilknytningen til koncernforbundne handelsselskaber problemer med at tilbyde et produkt til en "konkurrencepris", en pris der dog fint kan være på niveau handelsselskabernes priser.

Når dette er sagt, skal det dog nævnes, at problematikken kun gælder for et fåtal af forsyningspligtselskaberne. Flertallet er godkendt af Energitilsynet og fungerer således efter hensigten.

5. Konklusion og perspektivering

Den overordnede konklusion med hensyn til beskyttelse af forbrugerne mod urimeligt høje priser som følge af elreformen er, at denne beskyttelse er lykkedes. Vi ved, at langt de fleste forsyningspligtselskaber er forbrugerejet, men det er uvist, om det er forbrugerejet eller markedet eller reguleringen, der holder forsyningspligtselskabernes priser relativt lave. Med gennemgangen mener vi dog, at der er teoretiske og/eller empiriske argumenter for at forbrugerejet⁸ og energitilsynets regulering har virket. Muligvis har også forbrugernes markedsadgang fungeret som et bagvedliggende incitament for forsyningspligtselskaberne.

Et centralt aspekt ved elreformen var sikring af forbrugerindflydelse og -rettigheder. Med oprettelsen af forsyningspligtselskaberne gjorde man det muligt for forbrugerne at skifte elleverandør og samtidig være beskyttet af Energitilsynets overvågning og regulering. Desuden kommer forbrugernes beskyttelse til udtryk gennem brugerejet og det repræsentative demokrati i selskabernes bestyrelser. Demokratiaspektet er ikke analyseret i dette notat (berøres i Larsen m.fl., 2004). Forventningerne til det frie leverandørvalg var, at forbrugerne ville skifte til handelsselskaberne, der på grund af konkurrence ville kunne tilbyde lave priser. Men forbrugerne skifter ikke leverandør så ofte som forventet.

5.1. Antal forsyningspligtselskaber, markedsandel og elpriser

Vores analyser viser, at forsyningspligtselskaberne på grund af en centralisering er blevet færre fra 2000 til 2004, dog er deres markedsandel fortsat overraskende stor. Forsyningspligtselskabernes andel af det samlede marked er fortsat efter den fulde markedsåbning i 2003 49% i vest og 65% i øst.

Vores sammenligning af hhv. forsyningspligtselskabernes og handelsselskabernes elpriser viser samtidig, at kunderne har god grund til at forblive i forsyningspligtselskaberne. Forsyningspligtselskaberne er nemlig i stor udstrækning konkurrencedygtige på elpriserne, når ELFORS pris-sammenligningstest anvendes som udgangspunkt.

Vi kan således afvise en tese om, at forsyningspligtselskaberne ikke har samme incitamenter (mekanismer) som handelsselskaberne til at sikre billig el (outcome).

En forklaring på forsyningspligtselskabernes konkurrencedygtige elpriser kan være, at de i praksis ofte samarbejder med handelsselskaberne om indkøb af el og har interesse i at fastholde deres kunder. Omvendt giver samarbejdet med handelsselskaberne i enkelte tilfælde problemer med urimeligt høje priser, jf. bilag C.

Forbrugerskift

Den brugerbeskyttelse, elreformen lægger op til, var tiltænkt at finde sted gennem kundens egen ret til at skifte leverandør, hvis kunden ikke synes om prisen eller leveringsbetingelserne i øvrigt. Analysen viser imidlertid, at forbrugerne ikke i nævneværdigt omfang skifter leverandør. Således er det kun omkring 3% af kunderne, der har skiftet leverandør i 2003 og 2004. Det skyldes, at købet af el er et vanekøb, og husholdningernes mulige besparelser er helt minimale⁹.

Forbrugerejet

I Larsen m.fl. (2004) var der to antagelser: Forbrugerejet i forsyningspligtselskaberne lever op til sine teoretiske muligheder (mekanismer) og leverer forbrugerne strøm til rimelige priser (outcome). Alternativt: Forbrugerejet er, i de koncernforbundne forsyningspligtselskaber (kontekst), blevet tømt for forbrugerbeskyttelse på grund af forbrugernes manglende interesse i at involvere

sig i elproduktion og distribution.

Der er ikke indsamlet oplysninger, der kan belyse de to modsatte antagelser. Vi har tidligere hævdet (Larsen m.fl., 2004 s. 42), at blandt mere professionelle debattører af markedet betragtes forsyningspligtselskaber som en klar anomali i forhold til en mere ”strømlinet konkurrence” organisering af elmarkedet. Her er det jo tanken, at det er markedet, der skal sikre lave priser, og hverken forbrugerne gennem deres ejerskab eller Energitilsynet.

5.2. Perspektivering

Generelt er det fra land til land og fra område til område uklart, hvad regeringer ønsker at beskytte forbrugere imod ved etablering af en særlig lovgivning og særlige selskaber. Alle vestlige lande har forbrugerbeskyttelse, men præcist hvad man ønsker at beskytte forbrugerne mod, og hvordan det skal gøres, varierer meget. Autton (1986) ser ønsket om forbrugerbeskyttelse som et ønske om at beskytte forbrugerne a. mod farlige produkter, b. mod at blive udnyttet af skrupelløse sælgere/producenter og c. mod dem selv. Med hensyn til etablering af forsyningspligtselskaber må begrundelsen findes i en kombination af b og c.

Virkemidler

Forbrugerbeskyttelse må betragtes som et sæt af virkemidler, som iværksættes, fordi man forventer, at markedet ikke fungerer optimalt, dvs. at markedsfjendske mekanismer er i spil. Det sæt af virkemidler, der er tale om på området forbrugerbeskyttelse, er elreformens afgrænsning af en bestemt type el-selskaber, de såkaldte forsyningspligtselskaber (i dag selskaber med bevilling til forsyningspligt), oprettelse af reguleringsenheder (Energitilsynet og Energiklagenævn), med ex ante og ex post reguleringsopgaver, samt lovens bestemmelser om forbrugereje og forbrugerrepræsentation. Disse virkemidler, formoder vi, har til hensigt at sikre, at svage forbrugere, der ikke formår at udnytte markedet, alligevel kommer til at betale rimelige elpriser og får en ubrudt elforsyning. Virkemidlerne skal altså forebygge eller reparere på mekanismer, der tenderer til at stille svage forbrugere dårligere end andre forbrugere på elmarkedet.

Mekanismer

Hvad er disse mekanismer? Som sagt er det utilsigtede negative virkninger af markedet eller markedsfjendske mekanismer som fx selskaber, der ikke afsøger markedet ordentligt, selskaber der udnytter en monopolstilling, professionelle forbrugere (virksomheder), der bedre forstår at udnytte markedet til ugunst for den lille forbruger (husholdningerne og små virksomheder), der har færre ressourcer til at afsøge markedet.

Kontekst

Disse mekanismer og de virkemidler, der sættes ind for at modvirke dem, er i deres funktionsmåde betinget af den historiske, institutionelle og teknologiske kontekst for elsektoren i Danmark (den historiske, politiske og institutionelle kontekst er beskrevet generelt i Larsen m.fl., 2004 ss. 15 og 25-27).

Historisk er de forbrugerejede forsyningspligtselskaber knyttet til den århundredlange danske tradition med andelsselskaber og kommunale selskaber. Især andelstanken er en kraftfuld politisk værdi, der rækker frem til og præger elreformens bestemmelser om forbrugereje. Det er bemærkelsesværdigt, at det tidligere hvile i sig selv-princip tilsyneladende ikke gav anledning til urimelige priser for kunderne, selv om der var tale om monopoler. Er denne historiske tradition for, at monopolerne (andelsselskaberne) holdt priserne i ave, medbestemmende på det forhold, at forsyningspligtselskaber i dag har konkurrencedygtige priser?

Eller er der snarere tale om en institutionel og *teknologisk* forklaring gående på, at det samarbejde der, gennem årene er bygget op mellem de forskellige produktionsteknologier og mellem producenter og distributører (og som har fundet et institutionelt udtryk i Nord Pool), bevirker, at det er vanskeligt for forsyningspligtselskaber at tage priser, der er over markedsprisen.

En anden type *institutionel (og historisk)* forklaring går på, at de energiregulerende myndigheder fra tidligere (under det tidligere Monopoltilsyn og Energiministeriet fra 1979) så med velvilje på, at der tilsyneladende var et fortsat behov for regulering, selv om man skulle (EU krav) liberalisere energisektoren.

Den *politiske kontekst* var præget af, at bekymringen for den miljøvenlige energi og forbrugerejet var mere udbredt end politikernes engagement i et velfungerende marked (Larsen m.fl. 2004 s. 15).

De forskellige *geografiske, institutionelle herunder historiske og erhvervsmæssige kontekster* i henholdsvis Øst- og Vestdanmark kunne måske også bidrage til forklaring på, hvorfor forsyningspligtselskabers markedsandel er større i Øst- end Vestdanmark.

Outcome

Disse forskellige kontekster betinger, hvilke outcome virkemidlerne gennem påvirkning af mekanismerne giver anledning til. Indikator på outcome er elpriserne og leverandørskift.

Når elpriserne for forsyningspligtselskaber er relativt lave, og forbrugernes skift af leverandører er beskedne, er det vores fortolkning, at kontekstens mediering af virkemidlernes effekt er af central betydning.

Litteratur

Aalund (2005): *Dansk elmarked barometer*. Dansk Energi.

Assael, H. (1987): *Consumer behavior and marketing action*. Boston: Kent Publishing Co.

Autton, M.A. (1986): *The Economics of Regulating Industry*. London/New York: Basil Blackwell Inc.

Det Økonomisk Råd og Formandskabet (1999): *Konjunkturvurdering, Danske virksomheder: Ejere, styring og effektivitet, Østeuropa, reformer og EU*. Det Økonomiske Råd.

Larsen, A.; J. Munksgaard, O.J. Olsen, L.H. Pedersen, O. Rieper og E.M. Sørensen (2004): *Virkemidler i den danske elreform: Foreløbige antagelser om sammenhænge mellem kontekst, mekanismer og resultater (outcome)*. København: akf forlaget.

Larsen, Anders og L.H. Pedersen (2002): *Stordriftsfordele i elsektoren – en myte eller en realitet? El & Energi*. Dansk Energi.

Mortensen, B.O.G. (2004): *Elforsyningsloven*. København: DJØF-forlaget.

Olsen, O.J. (2005): *Unbundling (organisationsadskillelse) i den danske elreform*. København: akf forlaget.

Olsen, O.J. og K. Skytte (2002): *Consumer Ownership in Liberalized Electricity Markets. The Case of Denmark*. *Annals of Public and Cooperative Economy* 73(1).

Sørensen, E.M. (2005) *Indtægtsramme regulering i den danske elreform*. København: akf forlaget.

Thøgersen, J. (2005): *Forbrugeradfærd på elmarkedet*. Præsenteret på Dansk Energis Årsmøde 2005.

Bilag A: Oversigt over forsyningspligtselskaber 1999-2005

Overzicht over forsyningpligtselskaber 1999-2005

DEFNR	NAVN	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR
14	Hornum El-Forsyning Forsyningspligtvirksomhed A/S								
15	Nibe Elforsyning Elsalg A/S								
16	Kongerslev Elforsyning								
23	HHE forsyning A/S								
		1023	Forsyningspligt, Aggersund Elforsyning	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Bonderup Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Fjerritslev Elforsyning	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Gjøøl Nord Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Klim Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Kettrup Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Husby- Trustrup Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Holmsø- Lørsted Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Hjortdal Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Haverslev Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, H.H.E. Detailforsyning	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Gøttrup Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Gjøøl Syd Transformatorforening	01/01/2000	23				

Overblik over forsyningspligtselskaber 1999-2005

DEFNR	NAVN	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR
		1023	Forsyningspligt, Aalegaards Mark Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Aabybro Elforsyning	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Øslev- Døstrup Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Ølands Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Tranum Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Skræm Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Skovsgaard El-forsyning	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Manstrup Transfor	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Knøsgaard Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Fristrup Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Bratbjerg Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Bejstrup Transformatorforening	01/01/2000	23				
		1023	Forsyningspligt, Andrup Transformatorforening	01/01/2000	23				
32	BOE Forsyning A/S	97	Kaas Forsyning	10/01/2002	32				
		98	Pandrup Forsyning	10/01/2002	32				
44	Energi Nord Forsyning A/S	31	ENV Forsyning A/S	27-09-2000	44				
		46	ESV Forsyning A/S	27-09-2000	44				

Overzicht over forsyningpligtselskaber 1999-2005

DEFNR	NAVN	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR
51	Frederikshavn Forsyningspligt A/S								
		85	Læsø Kommune	01/01/2004	51				
52	AKE FORSYNING A/S								
58	Sæby Forsyningspligt A/S								
84	Aars El-Forsyning								
95	Hirtshals El- forsyningselskab								
96	Tårs Elforsyning A/S								
131	EnergiMidt Forsyning A/S								
		141	Hammel Elforsyning	16-06-2000	131				
		142	Kjellerup El-forsyning	16-06-2000	131				
		146	Bjerringbro Elværk	16-06-2000	131				
		148	SE Energi	16-06-2000	131				
						153	Skive Elværk	31-12-1999	<u>148</u>
		247	Energiselskabet EnCon A.m.b.a.	16-06-2000	131				
		248	VOS, Vejle Oplands Strømforsyning	16-06-2000	131				
144	Lokalenergi Forsyning A/S/ViBra/Viby El-værk								
		145	GE Forsyningspligt A/S	18-04-2002	144				
		143	Brabrand Elektricitetselskab A.m.b.a.	29-03-2000	144				
		232	Østjysk Energi Forsyning A/S	18-04-2002	144				
						231	Odder Elværk	30-04-2000	<u>232</u>
						243	Boulstrup og Omegns Elektricitetselskab	30-04-2000	<u>232</u>
149	ELRO Forsyningspligt A/S								
		194	Dania Forsyningspligtselskab ApS	31-12-2002					

Overblik over forsyningspligtselskaber 1999-2005

DEFNR	NAVN	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR
152	Energi Randers Forsyningspligt A/S								
154	Viborg Forsyning A/S								
155	Energi Hobro Forsyning A/S								
244	T4 Forsyning A/S / Energi Danmark Forsyning A/S								
		253	TRE-FOR	07/01/2001	244				
		151	NRGi/Århus Kommunale Værker	01/01/2002	244				
						245	<i>Energi Horsens Forsyning A/S</i>	01/01/2002	<u>151</u>
						157	<i>Ebeltoft Kommunale Elforsyning</i>	19-06-2000	<u>151</u>
						158	<i>Grenaa Kommunale Elforsyning</i>	19-06-2000	<u>151</u>
						445	<i>ESS Energi Danmark Forsyning A/S</i>	01/01/2002	<u>151</u>
						147	<i>Energiselskabet ARKE A.m.b.a.</i>	19-06-2000	<u>151</u>
331	Nordthy Energi A/S								
		42	Nordthy Energi A/S	31-12-2003	331				
344	Sydvest Energi Forsyning A/S								
		1344	TVL Forsyningspligt, AAL EL-NET A.m.b.a.	01/01/2000	344				
		441	Sydvest Energi A.m.b.a.	31-12-2000	344				
347	NOE Energi A/S								
		356	Lemvig Kommune Elforsyningen	31-12-1999	347				
353	Scan Energi Elsalg A/S/Herning Kommunale værker								
		348	Ringkøbing Amts Højspændingsforsyning A.m.b.a.	30-06-2000	353				
						388	<i>Hvide Sande El-forsyning</i>	04/01/2000	<u>348</u>

Oversigt over forsyningpligtselskaber 1999-2005

DEFNR	NAVN	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR
351	Holstebro Forsyningspligt A/S			01/01/2004	353				
						391	Vinderup El- Forsyningspligtselskab A/S	31-07-2002	<u>351</u>
341	Grindsted El- og Varmeværk A/S			30-06-2000	353				
342	Ikast el- og varmeværk			31-12-1999	353				
343	Thy Højspændingsværk A.m.b.a.			31-12-1999	353				
						1343	Forsyningspligt, Vestervig Elværk	01/01/2000	<u>343</u>
246	MES, Midtjyllands Elektricitetsforsynings Selskab			30-06-2000	353				
1453	Forsyningspligt, Gundesbøl Transformatorforening			01/01/2000	353				
1453	Forsyningspligt, Kibæk Elværk			01/01/2000	353				
1453	Forsyningspligt, Sdr. Felding Elforsyning			01/01/2000	353				
1453	Forsyningspligt, Sunds Elforsyning			01/01/2000	353				
1453	Forsyningspligt, Borris El- Forsyning			01/01/2000	353				
1453	Forsyningspligt, Studsgaard Elektricitetsforsyning			01/01/2000	353				
1453	Forsyningspligt, Vildbjerg Elværk A.m.b.a.			01/01/2000	353				
355	Ringkøbing kommunale Elværk			30-06-2000	353				
359	Skjern Kommunale Elværk			31-12-1999	353				
381	Hurup Elværk A.m.b.a.			31-12-2002	353				

Overzicht over forsyningpligtselskaber 1999-2005

DEFNR	NAVN	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR
		384	Tarm Elektricitetsværk A.m.b.a.	31-12-1999	353				
		385	Videbæk Energiforsyning	31-12-1999	353				
357	Struer Forsyning Forsyning Energi A/S								
371	Hjerting Elforsyning ApS								
443	Ærø Elforsyning Elsalg A/S								
531	Ideelle A/S								
533	SEF Forsyning A/S								
543	Energi Fyn Forsyningspligt A/S								
		541	An/S DHE, Dalum-Hjallese Elforsyning	31-12-1999	543				
		1543	Forsyningspligt, Bårdesø og Omegns Elforsyning	01/01/2000	543				
		1543	Forsyningspligt, Langeskov Transformerforening	01/01/2000	543				
		1543	Forsyningspligt, Faaborgvejens Elselskab A.M.B.A.	01/01/2000	543				
		1543	Forsyningspligt, Hasmark- Egense Energinet A.m.b.a.	01/01/2000	543				
		1543	Forsyningspligt, Lindved Transformerforening	01/01/2000	543				
		1543	Forsyningspligt, Verringe Transformerforening	01/01/2000	543				
		1543	Forsyningspligt, Netselskabet Ullerslev Elforsyning A.m.b.a.	01/01/2000	543				
		1543	Forsyningspligt, Ejby Elnet A.m.b.a.	01/01/2000	543				

Overzicht over forsyningpligtselskaber 1999-2005

DEFNR	NAVN	DEFNR- overgået selskab	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR	NAVN-Overgået selskab	Overgået dato	Overgået til DEFNR
		1543	TVL Forsyningspligt, Refsvindinge Transformerforening Andelsselskab	01/01/2000	543			
554	ELGAS forsyning A.m.b.a.	586	An/S Glamsbjerg Elforsyning	31-12-1999	543			
		552	Faaborg Forsynings- virksomheder, Elforsyningen	31-12-1999	554			
		553	Nyborg Kommunale forsyningsvirksomhed	31-12-1999	554			
582	Nr. Broby-Vøjstrup Forsyningspligtselskab ApS	532	Langelands Elforsyning	31-12-1999	554			
584	Ringe Forsyningspligtselskab A/S	589	Nr. Lyndelse Forsyningspligtselskab A/S	01/01/2004	584			
		591	Pederstrup Forsyningspligtselskab A/S	01/01/2004	584			
587	Pårup Forsyningspligtselskab							
588	Brenderup Elforsyningspligtselskab ApS							
592	Rolfsted og Omegns Forsyningspligtselskab A/S							
611	KE Kunde A/S							
741	NESA Forsyning A/S							
		758	Frederikssund Kommunale Elværk	04/01/1999	741			
751	Frederiksberg Forsyning							

Bilag B: Prissammenligning på elpristavlen

Prissammenligninger (fast pris 1. kvartal 2005)	
Område øst, årsforbrug: 4.000 kWh	
Forsyningspligtselskaber	Samlet pris øre/kWh inkl. moms
Roskilde Energi A/S	32,21
Korsør EI A/S	33,02
Helsingør Elforsyning, Forsyningspligt A/S	33,3
Nesa Forsyning A/S	33,44
Frederiksberg Elforsyning A/S	34,5
Gennemsnit	33,29
Handelsselskaber	
Korsør EI A/S	33,02
Hillerød Energi A/S	33,7
Nesa EI A/S	36,88
Gennemsnit	34,53
Område vest, årsforbrug: 4.000 kWh	
Forsyningspligtselskab	Samlet pris øre/kWh inkl. moms
Ideelle A/S	30,31
SEF Forsyning A/S	30,31
ELGAS Forsyning a.m.b.a	30,94
Rolfsted og Omegns Forsyningspligtselskab A/S	30,94
Brenderup Forsyningspligtselskab ApS	30,94
Energi Fyn Forsyningspligt A/S	34,89
Frederikshavn Forsyningspligt A/S	34,89
Forsyning A/S (NRGi/ESS/ENHO/TRE-FOR)	35,44
Lokalenergi Forsyning A/S	35,61
Viborg Forsyning A/S	35,61
Energi Hobro Forsyning A/S	35,61
Energi Randers Forsyningspligt A/S	35,61
Nordthy Energi A/S	36,31
Gennemsnit	33,65
Handelsselskab	
Odense Energi A/S	30,94
EnergiMidt Forsyning A/S	35,51
Nesa EI A/S	39,79
Gennemsnit	35,41
Område øst, årsforbrug: 100.000 kWh	
Forsyningspligtselskab	Samlet pris øre/kWh inkl. moms
Helsingør Elforsyning, Forsyningspligt A/S	29,7
Roskilde Energi A/S	29,81
Nesa Forsyning A/S	29,84
Korsør EI A/S	30,23
Frederiksberg Elforsyning A/S	31,54
Gennemsnit	30,224
Handelsselskab	
Korsør EI A/S (fp)	30,23
Hillerød Energi A/S	31,54
Gennemsnit	30,885

Prissammenligninger (fast pris 1. kvartal 2005)	
Område vest, årsforbrug: 100.000 kWh	
Forsyningspligtselskab	Samlet pris øre/kWh inkl. moms
Ideelle A/S	27,73
SEF Forsyning A/S	27,73
ELGAS Forsyning a.m.b.a	28,24
Nordthy Energi A/S	33,43
Lokalenergi Forsyning A/S	33,51
Frederikshavn Forsyningspligt A/S	33,81
Gennemsnit	30,74
Handelsselskaber	
Odense Energi A/S	28,24
EnergiMidt Forsyning A/S	32,99
Gennemsnit	30,62

Bilag C: Casenotater

Case 1:

Sag af 28. juni 2004: Energi Nord Forsyning A/S – intern afregning og prisregulering

1. Regulering

Hvad foretager regulator sig, og hvad har selskaberne gjort, som anses at være i strid med elloven? Hvilke paragraffer i elloven henvises der til, og hvad er deres indhold?

Energitilsynet skal som regulator i nærværende sag dokumentere, at Energi Nord Forsyning A/S ikke har udvekslet ydelser på markedsvilkår. Energi Nord Forsyning A/S har udvekslet el og balanceenergi med koncernforbundne virksomheder uden at dokumentere, hvorvidt prisen for disse ydelser afspejler markedsvilkårene. Nærmere betegnet har Energi Nord Forsyning A/S således ikke udvist effektivitet, idet der dels ikke straks har været udfærdiget skriftlige aftaler, dels ikke tidligt nok har været redegjort for transaktions-/forvaltningsomkostningernes andel af den samlede elindkøbsomkostning. Dertil kommer, at Energi Nord Forsyning A/S ikke kan dokumentere at have undersøgt markedet for alternative elleverandører. Energi Nord Forsyning A/S' handlinger strider derfor imod § 46, stk. 4: *"Aftaler, som kollektive elforsyningsvirksomheder indgår med andre virksomheder, herunder koncernforbundne virksomheder, skal indgås på markedsbestemte vilkår"*.

Energitilsynet undersøger problematikken ved at afdække de forretningsforbindelser og aftaleforhold, der er mellem forsyningspligtselskabet Energi Nord Forsyning A/S (ENF), handelsselskabet Energi Nord Handel A/S (ENH) og elleverandøren Energi Danmark Disam A/S (EDD).

2. Beskrivelse af virksomhedens adfærd

Hvordan beskriver regulator virksomhedens adfærd?

Koncernstrukturen i ENF var i 2002 således, at direktion og bestyrelse i ENF og ENH var identisk. Dertil kommer, at den person, der udgjorde direktionen i begge selskaber, desuden sad i bestyrelsen i EDD. Ingen af forholdene er dog ulovlige i henhold til elforsyningsloven.

Energitilsynet undrer sig over, at ENF ikke køber el og balanceenergi direkte fra EDD eller en anden uafhængig leverandør. Umiddelbart synes ENH blot at være mellemhandler mellem ENF og EDD, hvorfor ENF har en ekstra udgift til ENH. Den eneste ydelse ENF opnår ved at have ENH som mellemlid er en uklar garantiydelse, der ikke fremgår af elindkøbsaftalerne.

ENH køber således elhandelskontrakter fra EDD, der sælges videre til ENF. Det er opsigtsvækkende, at ENF har en udgift til EDD for at varetage virksomhedens elindkøb og efterfølgende har endnu en udgift til ENH, som kun tilfører transaktionen en uklar merværdi i form af en garantiydelse, der ikke fremgår af elindkøbsaftalerne.

Hvordan begrundes virksomhedens adfærd?

ENF har redegjort for, at betalingen til ENH dækker en anfordringsgaranti, som ENH stiller EDD for at varetage elindkøb over for ENF. Dog fremgår det ingen steder, heller ikke i kontrakten mellem ENF og ENH, at ENF skal betale ENH for at stille en sådan garanti.

ENF fremfører, at der ikke lå nogen klar aftale om rollefordeling mellem selskabet selv, ENH og EDD. Desuden har transaktions-/forvaltningsomkostningerne for hele 2002 været ukendte mellem EDD og ENH.

Endvidere fremfører ENF, at det ikke er relevant, hvorvidt priser og vilkår for ydelser afspejler markedsvilkår i overensstemmelse med § 46 stk. 4, fordi virksomhedens salgspris er under Energitilsynets referencepris for 2002. Referenceprisen er dog ifølge Energitilsynet ikke et absolut prisgodkendelseskriterium. Der bør i stedet foretages en konkret vurdering af virksomhedens effektivitet.

ENF erkender dog, at de ikke har afsøgt markedet for alternative elleverandører

3. Mekanismer (M)

Hvilke lovregler henvises der til, og hvad er disses indhold? Hvilke analyser udarbejdes, og hvilken viden indhentes? Hvordan ræsonneres og begrundes vurderingerne?

Den tilsigtede, ideelle mekanisme i forbindelse med elselskaberne er den, der fremgår af elforsyningsloven. I den nærværende sag vedrørende Energi Nord Forsyning A/S lever selskabet ikke op til de ideelle mekanismer. ENF har ikke udvekslet ydelser på markedsvilkår, og de faktiske mekanismer i sagen lever således ikke op til elforsyningsloven. ENFs tilsidesættelse af loven gør, at elpriserne bliver højere, end de kunne have været, hvis ENF havde udvist effektivitet og sørget for at afsøge markedet for de billigste elleverandører.

4. Kontekst (C)

Hvilke kontekstuelle forhold kan identificeres?

Sagen har betydning for de kunder, der gennem længere tid har betalt for høj elpris på grund af ENFs manglende opfyldelse af elloven. Prisen bliver imidlertid sat ned nu.

Sagen vil også få betydning for organiseringen omkring elkøb mellem ENF og EDD, hvor ENH glider ud som mellemhandler. Dette får økonomisk betydning for ENF, der nu kan købe el via EDD eller et andet selskab uden det omkostningsfulde mellemlid. EDD kan miste rollen som elleverandør til ENF, såfremt ENF i deres påkrævede markedssøgning finder billigere leverandører.

Personsammenfaldet mellem ENF og ENHs bestyrelse og direktion fremmer ikke uafhængigheden mellem de to selskaber, men dette er ikke decideret ulovligt og vil derfor ikke blive sanktioneret.

5. Outcome (O)

Hvad blev afgørelsen af sagen, og hvordan begrundes den?

Det vurderes, at ENH i form og indhold reelt optræder som mellemhandlerselskab mellem ENF og EDD. Den garanti, der synes at være eneste reelle indhold mellem ENF og ENH, menes ikke at kunne aflaste ENF for en risiko eller i det hele taget tilføre transaktionen nogen betydningsfuld merværdi.

- a) ENF skal fremover inden aftalernes ikrafttræden udarbejde fyldestgørende skriftlige aftaler og på objektiv vis søge mulige alternative leverandører af ydelsen jf. § 72, stk. 2: *"Energitilsynet godkender prisfastsættelsen efter anmeldelse, jf. § 76. Godkendelsen kan ledsages af vilkår. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om indhold af vilkårene"*.

Aftalerne skal straks anmeldes til Energitilsynet, jf. § 76:

"De kollektive elforsyningsvirksomheder skal til Energitilsynet anmelde 1) priser, tariffer og betingelser for ydelser, der omfattes af bevillingerne, samt grundlaget for fastsættelsen af disse, herunder leveringsaftaler efter Energitilsynets nærmere bestemmelse, 2) anmodninger og aftaler om transit, herunder forhandlede priser og betingelser, 3) dokumentation for udskillelse af kommercielle aktiviteter, 4) opgørelser af indskudskapital og kapital, som ønskes for-

rentet, jf. § 74, 5) opgørelser over dækning af realiserede tab ved sideordnet virksomhed efter bestemmelserne i § 9, stk. 6, i den hidtil gældende elforsyningslov og 6) regnskaber, budgetter og andre oplysninger efter tilsynets nærmere bestemmelse til brug ved fastsættelsen af og tilsynet med de i § 70 nævnte indtægtsrammer.

Stk. 2. Energi tilsynet kan endvidere pålægge ejere af kraftvarmeproduktionsanlæg at anmelde salgspriser for fjernvarme samt grundlaget for prisfastsættelsen.

Stk. 3. Energitilsynet kan fastsætte regler om anmeldelser efter stk. 1 og 2.

- b) ENFs salgspriser til forsyningspligtkunderne i 2003-2004 skal nedsættes med x antal mio. kr. i henhold til elforsyningslovens § 77 stk. 4:

”Energitilsynet kan træffe bestemmelse om, at en kollektiv elforsyningsvirksomhed skal ændre forbrugerpriserne, hvis virksomheden har foretaget en disposition, der ikke kan anses for rimelig for forbrugerne. Energitilsynet kan herunder bestemme, at virksomheden i nærmere angivet omfang skal anvende et overskud til ændring af priserne”.

Nedsættelsen skal gennemføres, fordi transaktioner mellem Energi Nord Forsyning A/S og Energi Nord Handel A/S ikke afspejler markedsvilkår, jf. elforsyningslovens § 46, stk. 4 (er nævnt indledningsvist).

Case 2:

Sag af 27. september 2004: Nesa Forsyning A/S – intern afregning og prisregulering

1. Regulering

Hvad foretager regulator sig, og hvad har selskaberne gjort, som anses at være i strid med loven? Hvilke paragraffer i loven henvises der til, og hvad er deres indhold?

Regulator (Energitilsynet og Energitilsynets sekretariat) skal dokumentere, at forsyningssselskabet ikke har købt ydelser fra handelsselskabet på markedsvilkår. Energitilsynets sekretariat har valgt at løse opgaven ved at sammenligne med, hvordan andre virksomheder har udvekslet priser og ydelser. Energitilsynets sekretariats begrundelse er, at ToldSkat anvender samme fremgangsmåde.

Energitilsynets sekretariat vurderer på grundlag af prissammenligninger, at forsyningssselskabets elindkøbsaftale for 2002 var godt 15 mio. DKK dyrere, end hvad markedsvilkårene tilsagde i 2002. Beløbet er således ikke en nødvendig omkostning, der kan indregnes i forbrugerpriserne. Energitilsynets sekretariat mener, at hvis forsyningssselskabet havde afsøgt markedet for alternative leverandører må det antages, at forsyningssselskabet ville have opnået priser, hvor omregningen fra NOK til DKK ville have betydet, at forsyningssselskabet kunne have sparet 3,06 mio. kr. for 2002. Valutaomregningen vurderes ikke at have været markedskonform og anses ikke for en ”nødvendig omkostning”, som forsyningssselskabet kan indregne i salgsprisen over for forbrugerne, jf. EfL § 46, stk. 4. Paragraffen siger, at *”Aftaler, som kollektive elforsyningsvirksomheder indgår med andre virksomheder, herunder koncernforbundne virksomheder, skal ske på markedsbestemte vilkår”* (lov nr. 452 af 10.06.2003). Sagen angår et samlet beløb, der svarer til ca. 10% af koncernens overskud.

2. Beskrivelse af virksomhedens adfærd

Hvordan beskriver regulator virksomhedens adfærd? Hvordan begrundes virksomhedens sin adfærd?

Både forsyningssselskabet og handelsselskabet ejes, sammen med et netselskab, 100% af koncernen. Handelsselskabet var i 2002 det selskab i Danmark, der havde det højeste overskud før skat. Energitilsynets sekretariat vurderer, at forsyningssselskabet indkøbte el og balanceenergi fra handelsselskabet til priser, der var højere end hvad uafhængige parter ville have kunnet opnå på elmarkedet. Forsyningssselskabet begrundes sin adfærd med, at man i 1999 havde afsøgt markedet

for alternative leverandører, men kun fik ét seriøst svar. Selskabets opfattelse er, at afsøgningen af markedet siden heller ikke ville give en ordentlig respons.

Energitilsynets sekretariat søger at føre bevis for dette i to dele: henholdsvis at forsyningsselskabet ikke har købt el på markedsvilkår, og at omregningen fra NOK til DKK var urimelig. Handelsselskabet havde året før (2001) indkøbt el fra en elproducent til priser og vilkår, der var betydeligt mere fordelagtige end de priser og vilkår, som handelsselskabet videresælger denne el, som er til forsyningsselskabet, til en anden virksomhed i koncernen og til fire bykommunale virksomheder. Forsyningsselskabet og handelsselskabet indgår i 2003 en tillægsaftale, hvor det aftales, at prisen i elindkøbsaftalen for 2002 opjusteres med 9,94 mio. DKK begrundet i stigende kurs på norsk valuta i forhold til dansk. Altså med tilbagevirkende kraft. Sagen er endnu ikke afgjort.

3. Mekanismer (M)

Hvilke lovregler henvises der til, og hvad er disses indhold? Hvilke analyser udarbejdes, og hvilken viden indhentes? Hvordan ræsonneres og begrundes vurderingerne?

Sagen illustrerer, at et stort forsyningsselskab øjensynligt har tilsidesat markedet ved ikke at afsøge markedet for alternative leverandører af el, og at et forsyningsselskab og et handelsselskab i koncernen har handlet med el til priser og på vilkår, som har været højere, end hvis forsyningsselskabet havde handlet på markedets vilkår. *Selskabernes adfærd er altså de mekanismer, der faktisk fungerer, men som ikke er i overensstemmelse med markedsmekanismen, som forsøges etableret ved elreformen.*

Markedets forventede mekanisme, som tilsiger, at forsyningsselskabet finder bedst mulige priser og vilkår til kunderne (elforbrugerne), er altså i dette tilfælde tilsyneladende blevet sat ud af kraft. Den markedsmekanisme, som reguleringen gennem EfL søger at fremme, er blevet imødegået gennem virksomhedernes adfærd, og derved har elforbrugerne betalt højere priser, end de ellers skulle have gjort. Sagen bliver således et spejl på den mekanisme, markedsmekanismen, som elloven *tilstræber* at få til at fungere. Samtidig viser sagen, hvordan regulator (Energitilsynets sekretariat) arbejder. Regulator er jo en del af reformen, og regulators adfærd viser altså, hvordan interventionen foregår. *Vi har altså den tilsigtede mekanisme i elrformen, og vi har den faktiske mekanisme ved virksomhedernes ikke-konforme markedsadfærd.*

4. Kontekst (C)

Hvilke kontekstuelle forhold kan identificeres?

Koncernen er et af de store elselskaber i Danmark. Og beløbet er stort. Sagens afgørelse vil få virkning for netselskabet og fire bykommunale elselskaber, som har købt lignende ydelser som forsyningsselskabet fra handelsselskabet. Sagen har således en strategisk betydning for regulator og konsekvenser for lignende tilfælde.

5. Outcome (O)

Hvad blev afgørelsen af sagen, og hvordan begrundes den?

Det foreløbige outcome er (sagen er endnu ikke afsluttet), at forsyningsselskabet skal betale merprisen tilbage til forbrugerne, samt at forsyningsselskabet skal udarbejde skriftlige aftaler med leverandører og afsøge markedet. Aftalerne skal straks anmeldes til Energitilsynet. Energitilsynets sekretariat indstiller til Energitilsynet, at forsyningsselskabet tilbagebetaler 15,112 plus 9,940 plus 3,06 mio. DKK til forbrugerne ved at nedsætte sine salgspriser. Energitilsynets sekretariat henviser til følgende paragraffer:

EfL 77, stk. 4:

Energitilsynet kan træffe bestemmelse om, at en kollektiv elforsyningsvirksomhed skal ændre for-

brugerpriserne, hvis virksomheden har foretaget en disposition, der ikke kan anses for rimelig for forbrugerne. Energitilsynet kan herunder bestemme, at virksomheden i nærmere angivet omfang skal anvende et overskud til ændring af priserne.

EfL 69:

Priserne for ydelser fra de kollektive elforsyningsvirksomheder fastsættes under hensyntagen til virksomhedernes omkostninger til indkøb af energi, lønninger, tjenesteydelser, administration, vedligeholdelse, andre driftsomkostninger og afskrivninger samt forrentning af kapital. Ved fastsættelse af priserne tages desuden hensyn til udgifter, som afholdes som følge af, at virksomhederne hæfter for gældsforpligtelser i medfør af § 46, stk. 3, eller for andre elforsyningsvirksomheders gældsforpligtelser stiftet inden lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler for beregning af driftsmæssige afskrivninger og for opgørelsen af virksomhedernes kapital, herunder eventuel indskudskapital, samt de satser, der kan anvendes ved indregning af forrentning efter stk. 1. Økonomi- og erhvervsministeren kan endvidere fastsætte regler om regnskabsmæssig adskillelse mellem forskellige aktiviteter samt regler om kollektive elforsyningsvirksomheders regnskabsføring og budgettering, herunder at kollektive elforsyningsvirksomheder skal udarbejde, lade revidere og offentliggøre årsregnskaber i overensstemmelse med bestemmelserne i årsregnskabsloven.

EfL 71:

§ 71. Systemansvarlige virksomheder kan i priserne indregne nødvendige omkostninger som nævnt i § 69, stk. 1. Ved nødvendige omkostninger forstås omkostninger, som virksomheden afholder ud fra driftsøkonomiske overvejelser med henblik på at opretholde en effektiv drift.

Stk. 2. Enhver indtægt i virksomheden skal medgå til dækning af udgifter som nævnt i § 69, stk. 1. Dette gælder dog ikke overskud i form af en rimelig forrentning af indskudskapital.

Stk. 3. Energitilsynet godkender prisfastsættelsen efter anmeldelse, jf. § 76. Godkendelsen kan ledsages af vilkår. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om vilkår for godkendelsen.

(Alle fra lov nr. 452 af 10.06.2003.)

Der er altså to foreløbige outcome: 1) forbrugerne får penge tilbage (gennem nedsat elpris en periode), og 2) virksomheden skal fremover udarbejde skriftlige aftaler, inden aftalerne træder i kraft (som skal godkendes af Energitilsynet) samt omhyggeligt og objektivt afsøge markedet for alternative leverandører af ydelser af væsentligt omfang.

Noter

- ¹ Overskred de kommunale selskabers leveringsområde kommunegrænsen, er forbrugere på den forkerte side af kommunegrænsen sat helt uden for indflydelse.
- ² Som det fremgår, kan forsyningspligt nu godt i modsætning til i den oprindelige lov "leveres" af et netselskab.
- ³ I den nyeste udformning af reguleringen indgår også faktiske markedspriser; men den bagvedliggende tankegang er stadig pppt-regulering.
- ⁴ Nord Pool er den nordiske børs for elhandel, der fastsætter elprisen for markedet i Norge, Sverige, Finland og Danmark.
- ⁵ Se Dansk Energis hjemmeside:
<http://www.danskenergi.dk/webtech/statistik.nsf/fWEB?ReadForm&Load=KJEN-5B8F7R>
- ⁶ Anekdotisk viden fra akf, hvor KE gerne vil have akf flyttet over i handelsselskabet.
- ⁷ Context, mechanism, outcome (Larsen m.fl. 2004).
- ⁸ Fra interview i Sørensen (2005) ved vi, at i hvert fald nogle selskaber blandt de andelsejede er opmærksomme på, at selskabernes rationale er at levere elektricitet til husholdningerne til lave priser; eller sagt omvendt, trods måske de facto lokalt monopol er der grænser for, hvor langt dette monopol kan udnyttes til at hæve prisen.
- ⁹ Vel i størrelsesorden en billig kasse øl om året.